

# TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

## A pornografia ellen.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Nem hiszem, hogy akadjon Nagyváradon, vagy Magyarországon, vagy akár az egész világon honett ember, a ki el ne ítelné ama cinikus vagy inkább minősítetlen modort, melylyel Nagyvárad minden tekintetben magasan álló bíboros püspökét egy fölfelé és lefelé függetlenséget szimuláló, voltaképpen pedig a Légrádytestvérek anyagi érdekeit szolgáló újság papiros, a „Pesti Hirlap“ megtámadni időszerűnek találta éppen most, amidőn az egyházpoltikai törvények közzétételét követően folytatni szükséges állásfoglalás módjait fölött tárgyalnak a magyarországi katolikus egyházmegyékre erre hivatott papi fejedelmek; a midőn éppen azon terepmentet keresik hazafias aggodalommal és minden körülményt meglatogató bölcsességgel, melyen a magyar állam s a katolikus egyház nagyfontosságú érdekei békés kielégítést nyerhesenek.

Igen! Nagy fontosságú érdekek, hazánk jövő fejlődésének miként alakulása vannak kérdés alatt. Az a harc, mely Magyarországon mostanság kezdetét vette, nem új keletű. Európa egyes országaiban már régi idő óta meg van az antagonizmus állam és egyház között s ezen antagonizmus folytán annyi a zavar és felforgatás, hogy ezek miatt egymást érik a hiba-elkövetések. Ne gondolja tehát senki, hogy kisszerű kérdések azok, amelyek most hazánkban felszínre vannak, amelyek oly sok kiváló elmét foglalkoztatnak; ne gondolja senki, hogy a felszínre levő kérdések fölött töprengő kedélyeket avatatlán, modortalan s felszínesen gondolkodó egyének, pornografikus irodalmi téren maguknak nagyon is kétes irodalmi sikereket szerzett skriblerok képesek legyenek le csillapítani, megnyugtanni

A „Pesti Hirlap“ hitványan szellemtelen karczolatai, amelyek ugylátszik nagyuri lakájok között termelt on-dit-k- azt

mondják-ok után kiván foglalkozni a katolikus egyház kiválóbb férfiival, bizony nem méltó fegyverek sem a szabad sajtóhoz, sem azon ügghöz, melynek szolgálatára akar lenni, ha ugyan valóban ügyet és nem a lapkiadók anyagi érdekeit szolgálja jól megsziszott kenyerért az a névtelen karcz-író.

E sorok írója azok között van, akik igazi meggyőződésből tették magukévé az egyházpoltikai törvényeket; akik a mi különleges viszonyaink között elkerülhetetlen szükségesnek látják a magyarállamhatalom presztizs-zsét mindenütt észrevétni és éreztetni; de azért egy pillanatig sem habozik kimondani, hogy az állam és egyház közt netalán megindítandó harcban — mely csakis az eszmék harca lehet — oly fegyver társat, mint a „Pesti Hirlap“ nem kíván.

Az eszmék harczát nem úgy kell vívni, mint a „Dames des Halles“ hölgyei vívják az ő anyagi érdekeik összeütközése folytán keletkezett harczukat, amiknek színhelyeitől kevésbé mivel ember is kell hogy elforduljon és elfusson. Se a rágalom suttogva kiejtett szavai, se a ráfogás, se a gazdátlan „azt mondják“ alattomos nyelvtölgötése, kígyó sziszegése ne szerepeljen ott, ahol ellentétes nézetek, egymást kizárni látszó vélemények küzdelme folyik.

A „Pesti Hirlap“ hajszeját — ismétlem — el kell ítelnie minden honette embernek. Olyan téren indított az meg a hova nem mehet senki anélkül, hogy erkölcsi, nemes érzéke föl ne háborodjék a sajtó szabadságával üzőtt visszaélés miatt.

Ma az egyház-fejedelmek, holnap a korona fölkelte viselője, holnapután az Isten, s azután mind az, amit az emberiség ideálként állított fel: hurczollathatnak az alá a nyomorult szellemi gilotin alá, melyet a pornografikus irodalom névtelen mivelői tákolnak össze, hogy a maguk fölött kiemelkedő alakokat a léhán gondolkozó tömeg előtt kivégezzék.

A szabadsajtó barátai, hivei legyenek rajta, hogy a sajtó egészségtelen, jó gyümölcsöt semmi esetre sem termő fattyuhajtásai lenyesessenek.

Osztom a lap tegnapi számában megjelent vezércikk intenczióját; helyén valónak találom azt is, ha a megbántott bíboros-püspöknek Nagyvárad polgárai ovációt rendeznek, hogy ez által felháborodásukat a névtelen támadóval szemben dokumentálják.

Legyen meggyőződve róla szerkesztő ur, hogy az ovációt rendezők között nem csak katolikusok, hanem minden vallásfelekezeti hivei közül részt fognak venni.

A kérdés nem csak katolikusokat, de minden — a szabad sajtó tekintélyét megvédeni akaró egyént érdekel.

Kalvinista.

## A püspöki konferencia.

A budavári primási palotában pénteken Vaszary Kolos hercegprimás elnöklése mellett előértekezletet tartottak, amelyen Schlauch Lőrincz nagyvárad, Hornig Károly veszprémi és Mihályi Viktor lugosi püspökök vettek részt. Az értekezleten az egyházpoltikai törvények végrehajtása alkalmából kiadandó közös főpásztori levél és utasítás anyagát és formáját beszélték meg. A nagy konferenciát e hó 31-én tartják meg a primási palotában. A meghívókat a hercegprimás már szétküldötte.

## Megint rendelet.

A belügyminiszter az anyakönyvi bejelentésekre vonatkozólag a következő körrendeletet intézte valamennyi vármegye közönségéhez:

Az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. törvényzikk a születések és halálesetek bejelentésében új polgári kötelességet állapít meg, melynek elmulasztása büntetettik.

Hogy tehát ezen kötelezettségéről mindenki idejekorán tudomást vegyen, ezennel elrendelem, hogy a fentebb mellékelt hirdetményi közzététel számában sokszorosítottván, a vármegye összes községeiben a község- (város)-háznál, továbbá a vármegye valamennyi állami anyakönyvvezetőjének helyiségén kifüggesztessék, azonkívül az összes nagy- és kisközségekben folyó évi október hó 1-ső napját megelőző öt vasárnapon, azaz szeptember hó 1., 8., 15., 22. és 29. napján a község-házánál az összegyűlt közönség előtt a községi előljáróság által élő szóval is kihirdetessék.

Budapest, 1895. évi augusztus hó 20-án.  
Perczel s. k.

Wollókai a rendelethez.  
Büntetmény a születéseknek és halál eseteknek az állami anyakönyvvezetőnél való bejelentése tárgyában.

#### I. Bejelentési kötelezettség.

A születéseket és haláleseteket folyó évi okt. hó 1-től kezdve az állami anyakönyvvezetőnél kell bejelenteni.

Minden születés és haláleset azon állami anyakönyvvezetőnél jelentendő be, kinek kerületében előfordult. Vasuton, hajón történt születés és halálozás a kiszállítás, illetőleg kiszállítás helyén illetékes anyakönyvvezetőnél jelentendő be.

Minden születés legkésőbb a születéstől számított egy hét alatt jelentendő be. Halva szülöttek vagy szülés közben elhaltak legkésőbb a születést illetőleg elhalálozást követő legközelebbi hétköznapon jelentendők be.

Minden haláleset legkésőbb a legközelebbi hétköznapon jelentendő be.

A születés bejelentésére fokozatosan az alábbi sorrend szerint kötelesek:

a) a törvényes atya; b) a születésnél közreműködött bába; c) a szülésnél segédkezett orvos; d) mindazok, akik a szülésnél jelen voltak; e) a kinek lakásában a születés történt. Ezekon kívül a bejelentésre kötelezett; f) az anya, mihelyt erre már képes.

A haláleset bejelentésére fokozatosan kötelesek:

1. a családfő; 2. a családtagok; 3. akinek lakásában a haláleset történt; 4. a háztulajdonos, ha a házban lakik. A bejelentéskor a halottkém által kiállított halottvizsgálati bizonyítvány felmutatandó.

Ugy a születés, mint a haláleset bejelentésére a sorrendben utóbb nevezettek csak akkor kötelesek, ha megelőző kötelezett vagy nincs, vagy pedig a bejelentés megtételében akadályozva van. A bejelentés szóbeli és a bejelentésre kötelezett vagy annak megbízásából más oly egyén által teljesítendő, ki a születésről, illetőleg halálesetről közvetlen tudomással bír.

Szülházakban, kórházakban, letartóztatási intézetekben, dologházakban, laktanyákban vagy egyéb polgári vagy katonai közintézetekben történt születések illetőleg halálesetek bejelentése az intézet előjárásának kizárólagos köteleességét képezi.

Az állami anyakönyvvezetőnél azokat a születéseket és haláleseteket is be kell jelenteni, melyek f. évi október hó 1. napja előtt történtek ugyan, azonban október hó 1-ig a felekezeti anyakönyvbe be nem jegyeztettek.

Aki újszülött gyermeket talál, köteles erről lehetőleg azonnal, de legkésőbb a következő napon a községi előjárásnál jelentést tenni.

#### II. Büntető határozmány.

A bejelentésre kötelezett, ki a bejelentést a megszabott határidőben nem teljesíti, vagy a ki

tudva valótlan bejelentést tesz, amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

### A müncheni katolikus nagygyűlés.

Németország katolikusainak negyvenketedik nagygyűlése ez idő szerint Münchenben óriási részvét mellett nyílt meg. A németországi hittestvérek hater ezer képviselője jelentkezett a gyűlésre, továbbá ezeken kívül sok katolikus celebritás a külföldről, jelesül Ausztriából, Belgiumból, Olaszországból, Svájcából, Amerikából, Afrikából, sőt még Magyarországból is.

A városban a főutczák és templomok ünnepies lobogódszt öltöttek. Temérdek idegen van jelen, köztük a birodalmi gyűlés, valamint a tartománygyűlés cenztrumának majdnem összes vezérferfiái s a párisi katolikus intézetek képviselői stb.

A vasárnapi ismerkedési estén a polgári söröződe pompásan díszített csarnokában mintegy 3000-en gyűltek össze.

A gyűlést Preysing gróf nyitotta meg, aki a tagokat üdvözölte és utalt a bajorok »In Treue fest« jelszavára. »Ma a legveszélyesebb ellenség, mondá a szónok, a közönyösség. Ennek leküzdése a katolicizmus feladata. — Windhorst szelleme tovább él bennünk.« — Preysing gróf ezután köszönetet mondott a városi hatóságok szíveségéért s beszéde végén kifejezést adott a pápa iránti hódoltnak.

Stigloher apát a regensherceget életette.

Rump ügyvéd utalta az 1870—71. nagy hadi tettek jubiláris ünnepéjére és Vilmos császárt, mint a béke fejedelmét életette.

Brunner polgármester a gyűlést a város nevében üdvözölte.

Hartmann atya a keletázsiai misszió üdvözlését hozta és ismertette az afrikai missziókat. Ezután még többen szólaltak fel, mire

Preysing gróf a gyűlést fél 12-kor berekesztette.

A gyűlés alkalmából az ottani érsek a »Frauenkirche«-ben ünnepélyes misét mondott,

melyen jelen voltak a nunczius, számos főpap, és a katolikus egyesületek, különben a templom egészen zsufolásig megtelt a gyűlés tagjaival.

## Lapszemle.

Budapest, 1895. aug. 27.

A »Magyar Állam« »Absolutizmus utján« cikkében egy röpirattal foglalkozik, mely az egyházpolitikai törvényeket a teljes absolutizmusra való törekvések érdekében hoztak. Erre mutat az állami közigazgatás rendezése is, úgyhogy nap-nap után haladunk II. József absolutizmusa felé.

A »Hazánk« »Mérgezett fegyverek« czim alatt vezérezikkezik és azt mondja: hogy a magyar egyház politikai hareznak a veheven-cziája tul megy azon a határon, a melyet a nemzetközi jog a hadviselő felek elé szab. Mérgezett fegyverek ma már egy állam hadserege ársenáljában sem gyártanak, ilyenekkel csak a politizáló magyar sajtó szokott lövöldözni. A tény, melyhez hazánkat humános érzülete ezen reflexziókat főzni kénytelen, a kormányhoz közel álló egyik lap a »papi botrányok hajtásait« gyűjti koszoruban, mi által egy hyena munkát végez. Szemére veti a kormánynak, hogy nem győzőhöz illő módon viseli magát és hogy az ily nemtelen támadások távolról sem alkalmasak arra, hogy az a nélkül is felizgatott kedélyeket csillapítsák, avagy hogy Szilágyi iglói tószájával összhangban hozhatók volnának. Inti a kormányt, hogy kerülje azt az utat, melyre lép, mert az nagyon veszélyessé válhatnék. Különbön ajánlja, hogy ne a felfujt »papi botrányok hajtásait«, hanem azokat a korupciókat szedje koszoruban miket oly óvatosan szokott takargatni.

A »Nemzet« »Memento mori« cikkében Jakabffy Tódor öngyilkosságából kifolyólag rámutat a magyar köznemesség, az ugynevezett »gentry« mai állapotára. A köznemesség már kihálóban van, vagy beleolvadt a polgári életbe, vagy visszavonja magát, őseinek dicsőségét hánytorgatja, de új dicsőséget szerezni képtelen. Jakabffy halálakor kitűzött fekete zászló hangos kiáltás a gentry-osztálynak: memento mori.

A »Budapesti Hirlap« »A becsületről« cikkezék Jakabffy Tódor öngyilkossága alkalmából és elítélőleg taglalja kasztoknak a becsü-

## A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

### Az utolsó perczben.

— Elbeszélés. —

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —  
(Vége.)

Mig Pali egészséges állapotban betegségről panaszkodott, addig édes anyja betegségében is jó egészségével dicsekedett, nehogy valami módon megszorítsa fia szívét s egy helyett kettő érezze a fájdalmat. Oh van-e nagyobb szeretet mint az édes anyáé, aki szívébe rejti s ott hordja égető fájdalmát, s inkább kétszeresen érez, csak gyermekét lássa boldognak. — Bár Kerekesné is boldognak láthatta volna fiát! —

Mindennap összeszedegette fia utolsó leveleit, s csak nézte... nézte a czifra betűket, melyek könnyeitől — nem az öröm, hanem a fájdalom könnyeitől — már egészen elmosódtak de engodte, hadd mossák a könnyek, úgy is tudta már ő azokat kívülről is. Nézte, nézte hosszasan... s aztán elgondolkozott... Talán azok a boldog téli esték jutottak eszébe; mikor még a család teljes volt; s a család őrszeme lepihent, fia már régen álmodott: ő elővette kapesos imakönyvét s imádkozott mindenkiért. S mikor szeme kifáradt a betűzgetésben, s mikor a sorok összefutottak előtte, félretette imakönyvét s jól esett elmerengenie fia boldogságán, miről oly sokat s oly szépet ál-

modott; álmodott ébren, álmodott szenderegve. S mikor mindezeket végiggondolta, szíve még jobban megteltt keserűséggel, s hogy a keserűség szíve burkát át nem törte, talán az a kis papiresomag akadályozta meg, mit férje utolsó perczében nejjének átadott, s mit ő azóta szent ereklyeképpen szíve tájékán, kebelében hordott.

Álmodott volt az a boldogság csak, s nem olyan, a milyen Palt valóban környezte! Szerencse csillaga — úgy látszik — örökre leáldozott, pénzéből végképen kifosztották csak a fenyegető adósság maradt nyakában. A rossz társaság, hová akarva, nem akarva belékerült. megmetyeltyezte, megingatta szívében a legerősebb támaszt: a vallásos érzületet, s a buzgó hívőből kétkedőt a reménykedőből gyáva előítéletes embert csinált. A remény és kétségbeesés között vergődött ő, s a bánat férge rágódott szíve gyökerén.

S csak a remény élette még, de nem az a remény, melynek neve »égi tünemény«, s mely mint a nap, úgy tűnik fel, s úgy áldozik le, hanem amit szenvedélynek nevezünk. Elkapta a szenvedély a kártya asztalhoz bilincselte, s a gondolkodó ember nem tudott magának parancsolni.

A jó barátok most már elfordultak tőle; mint megfosztott áldozatot magára hagyták, s csak a hitelezők ostromolták szüntelen. Nyugodt perczek nem voltak: agya lázasan égett; lelki szemei előtt lebegtek boldogsága sirásói...

S ha szegény édes anyjára gondolt, kit oly csalárdul tévutra vezetett; kinek véres verejtékekkel szerzett filléreit oly könnyelműen eltékozolta; kinek szavait oly hidegen megszegte, s kit zaklatott kéréseivel, ámitásaival talán közelebb vitt a sirhoz...

Ha mindezeket végig gondolt, nem tudott a fájdalomtól zokogni sem...

Révedező szemével körültekint, s hithűségében egy gondolat szülemlett meg agyában. Elővett egy szelet papírt, s csak ennyit írt rá: »Anyám nagyon szerettem s talán ez ásta meg siromat.«

S már-már befejezné játékát az ördög, mikor im egy váratlan vendég, édes anyja nyitja rá az ajtót, kit fia betegsége miatti aggodalma hozott a fővárosba.

A váratlan meglepetésre Pali megkövült s csak anyja meleg kebelén tért magához. Tördelmesen bevallott mindent édesanyjának, ki ránczbaszedett homlokával hallgatta fia szavait: de a redők mindinkább elsimultak, mikor látta, hogy fia testileg mindig egészséges volt, lelki betegségéből pedig a pillanat hatása már gyógyította.

Betelt ő már a fővárosi élettel, s az a vágy, a mely előbb ellenállhatlanul vonzotta a zsiabongó életbe, most hazafelé, csendes szülővárosába csalogatja, és a mit az előtt anyja minden kérésével nem tudott elérni, most úgy látszik, szó nélkül megnyeri. S Kerekesnének jól esett, hogy fia neki ad igazat.

De Pali még mindig nem mozoghatott sza-

letről alkotott fogalmaikat. Így azt fejtegeti, hogy más fogalma van a becsületről a nemzeti kaszinónak, más a polgári állam embereknek és más a katona tisztikarnak nemkülönbön az egyházi férfiaknak. Ép ezért nagyon nehéz a morál voltaképeni határait körülírni s így ha valamely esemény hatását valaki fel sem veszi, az a másikat már érzékenyen érinti sőt a haradikát még a halálba is kergeti. Egy ily eset volt a Jakabffy is, melyet más talán nem vett volna annyira a szívére, míg azonban ő azt tulélni nem tudván, a reá nézve értéktelen életét magától eldobta.

**A »Magyarország.«** »A becsületes halott« cím alatt az öngyilkossá vált Jakabffy esetét tárgyalja és oda konkludál, hogy ily végzete csak azért lett, mert a hozzá illő és vele egyenrangú körökkel nem tudott megbarátkozni, hanem folyton feljebb és feljebb, fel a magasabb körökbe törekedett és vágyott s midőn eme vágyát elérte, hiányzott neki az ezen körökhöz megkívántatott és nélkülözhetlen anyagi kelek, melyek hiánya azután őt végzetéhez jutatták.

A **Magyar Hirlap** az országgyűlés munkaprogramjáról cikkeznek, melynek legfőbb pontját a kuriai bíraskodásról és a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslatok képezik. A kormány tagjait rossz muzsikuskoknak nevezi és azt mondja: hogy kormányon maradásuk titka a szabadelvű párt viszonyainak elemérgesülésében rejlik s ily körülmények között alig lehet valami sikeres működésre számítani.

A **»Pesti Napló«** Jakabffy halálát a kor-szellemnek tulajdonítja, melyben a játékszenvedély annyira elharapódzott. A kis lutri sokat jövedelmez az államnak; a kártya minden rétegen hódít, a börzének roppant sokan áldoznak és esnek áldozatul. Régen is megvolt a szerencsejáték, de ott az életet kockáztatták a harcmezőn, s a jelszó az volt: kiki a saját szerencséjének kovácsa. De ma már nem úgy van. Hirteleni szerencse kell és ha ez nem szegődik be, úgy az öngyilkosság karjaiba vetik magukat.

Az **»Egyetértés«** a nemzetiművészet felendüléséről cikkeznek, minek a jele az operaház és népszínház új igazgatót kapnak, a kik született magyarok és így legalább az idegen befolyás enyhül továbbá az új vígszínház is nagy reményekre jogosít. Jó volna, ha minden magyarul menne s még a zenei műszavakból is magyarul dirigálna a karmester, s a vidéki színházakba eljárának az operai előadásokra a képzett zenész növendékek is.

badon, a hitelezők kezei közt volt, s előbb azokkal kellett leszámolnia.

Látta Kerekesné, hogy nehéz perc nehezedett rájuk, s hogy nem lesz hűtlen boldogult férje meghagyásához, ha felbontja azt a kis csomagot, mit az a legnagyobb szükségre hagyott nekik örökül.

Belenyul kebelébe s kiveszi onnan a papírcsomagot melyre e szavak voltak írva; »Az utolsó perczben.

Felbontják nagy óvatosan s egy sima szazas hullott ki belőle . . . Meghatóságukban nem tudtak szólani, de úgy látszott mintha a kicsordult könyvespen keresztül szemük mesz sze . . . más világba révedezne s boldogságuk megteremtőjét keresnek.

Pali vissza adatott az életnek, anyja viszszanyerte elsiratott boldogságát s a fakadó természettel nyitott ki reményük virága.

Pali adósságát azonnal tisztázta, s másnap már édes otthonában volt.

\* \* \*

Évek repültek el, s közbizalomtól és szeretettől övezve mint meglett férfi vezeti a város ügyeit öreg anyjának egyedüli s minden boldogsága. Mélyen bevésődhetek szívébe e szavak, mikkel édes anyját szokta oly gyakorta üdvözölni: Anyám, nagyon szerettem és szeretem, s bizonyára ez hozta meg boldogságunkat.

Tehát igaza volt édes anyjának, hogy a ki az Istent nem hagyja el, azt az Isten sem hagyja el soha!  
Carlos.

A **»Pesti Hirlap«** a Münchenben tartott katolikusok nagygyűléséről szól dicsérőleg. Reprodncálja a megnyitó gyűlésen tartott beszédeket, melyek mind hazafias és katolikus szellemben tartvák; kitűnik belőlük, hogy a kath. szellem az egész világot átölelve tartja egyetemes voltánál fogva. Megható az az öszszetartás, melyet a német katolikusok mutatnak, különösen a Bismarch-féle üldözések alatt, mely még ma is fentartja magát és esodás eredményt értelamint azt a centrum diadalai bizonyítják. E gyűlésen mintegy 6000-en vesznek részt külföldi országokból is. Magyarországot Zichy Nándor és Esterházy Móríc grófok képviselték.

A **»Nemzeti Ujság«** »A oláh kérdésről« három közleményt ír, melyben Apponyinak, Jókainak és Pázmándynak köszönetet mond, hogy brüsszeli kongresszuson a kongresszus tagjait meggyőzni tudták azon alaptalan vádakról, melyeket az oláhok ellenünk szórtak. Azt mondja, hogy most ugyan győztünk, de nem szabad magunkat eme győzelem által elragadtatni engednünk, hanem a viszonyokhoz kell alkalmazkodnunk, mert különben Európa rokon szenvét könnyen elveszithetnők.

## »Mit akar a néppárt?«

III.

**Követeljük mindazon törvényes intézkedések megtételét, melyek a földművelő népnek a hazában való megélhetését és gyarapodását biztosíthatják.**

Kedves hazánkat »tej- és mézzel folyó« földnek nevezték hajdanában, úgy hogy közmondássá vált az a szólás, hogy »Magyarországon kívül nincsen élet, s ha van is, nem olyan az, mint a miénk.« Sajnos azonban, hogy ma már, kivált a földművelő nép, csak üvegen át nyalhatja a mézet, tej helyett csak savót iszik, cigánypecsenye helyett meg vörös- és foghagymát rág kenyerehez, elannyira, hogy megfordítja a közmondást ekképen: »Magyarországon kívül van csak élet«, és fölszedvén sátorfáját, nagyon sok közöle idegen országokba vándorol.

Pedig hát, daczára a szűk időknek, mégis csak meg lehetne itt is gond nélkül élnie, ha oly intézkedéseket, rendeleteket tenne a törvény, a kormány, melyek a megélhetést könnyűvé, kellemesebbé változtatnák.

Ez az oka, hogy mi »néppártiak« — jól tudván, hogy »nem minden kulcs nyit meg minden ajtót«, és hogy »nem minden sebet lehet egy irral gyógyítani!« — különféle intézkedéseket fogunk követelni az államtól, az országgyűléstől. Így, első sorban azt fogjuk tőle követelni, hogy gondoljon már egyszer arra, sőt intézkedjék is olyképen, hogy a föld népe keresetet találjon, s becsületes munkája után megélhessen.

Követeljük azután, hogy mindenféle népnek — ha Lengyelországból jönne is az — ne engedje meg a letelepedést, hacsak az illető jövevény ki nem tudja mutatni, hogy van anynyija, vagy van oly képessége, foglalkozása, hogy megélhessen, mert különben az ily népesség eleszi, elvonja a mi szegény népüktől a betevő falatot is.

Vannak azután oly dolgok, a melyekre a föld népe a maga erejéből nem képes, de a melyeken a közkormány segíthetne. Van pl. talaj az országban, melyet mivelhetővé tehetne, melynek megfelelő termelési ágat szerethetne, stb.

Ezt is követeljük tehát.

Nemkülönbön sok helyütt az is segíthetne a bajokon, ha a **gyárakat** nem mind a nagyvárosokban, vagy azok környékén állítanák föl, hanem a vidékeken is, hol mire alkalmas a talaj. Így a gazda nem volna kénytelen drága pénzen messzire szállítani mindazt, a mit termel, hanem jó áron értékesíthetné jóságát azokban a gyárakban, és viszont azoknak a készítményeit első kézből, tehát olcsóbban szerethetné meg.

Nem egy helyütt ismét **házi iparra** lehetne megtanítani a népet, hogy tél idején s egyáltalán, midőn a mezei munka szünetel, keresethetne valamit. De ezen házi ipar gyártmányaihoz **elárúsító központokat** is kellene léte-

síteni, hol a készítő azonnal megkapná munkájának illendő árát; mert mit használ, ha egyes ember, vagy akár egész község megtanul is pl. kosarat fenni, kákát, sást, gyékényt köni, ha nem bírja ezeket azután eladni, értékesíteni.

Ilyeneket és hasonlókat fog **szorgalmazni**, követelni a **néppárt** a kormánytól, mert nem azt akarja, hogy legyen »vastag abrosz — vékony ebéd,« vagy »fenn az ernyő, nincsen kas!« hanem azt, hogy ki-ki boldogan élhessen ismét a magyar Kánaánban.

## NAPTÁR.

— Augusztus 28. —

**Szerda**, Róm. kath. Kajetán vt. Prot. Kajetán. Gör. kel. Hermalaus 17. Izr. S. Schoffim.  
Nap két 4 óra 33 p., nyug. 7 óra 5 p. Hold kelte 1 óra 58 p. nyug. 9 óra 35 perczkor.

**Szept. 1.** A nagyváradi és biharm. 1848—49-iki honvédegyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a Bihar-megye székháza kistermében.  
" **3.** Biharvármegye közig. bizottságának ülése.  
" **5.** Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.  
" **7—9.** A polgári lövész-egylet szabad díjlövészete.  
" **12.** Nagyvárad város közgyűlése d. u. 3 órakor.  
" **15.** Iványi Ödön sirkövének ünnepélyes leleplezése d. e. 11 órakor.  
" **18.** Bihar-megye évnegyedes közgyűlése d. e. 9 órakor.  
" **22.** A nagyváradi iparos ifjak egyletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.  
**Október 7.** Katonai lóvászár Nagy-Szalontán.  
" **9.** Katonai lóvászár Nagyváradon.  
" **11.** Katonai lóvászár Székelyhídon.  
" **12.** Katonai lóvászár Er-Mihályfalván.

## A nagyváradi Orsolya zárda ünnepélye.

Sz. Ágostonnak, Hippó város lánglelkű püspökének, a ker. kath. anyaszentegyház kimagasló alakjának ünnepét üli ma az egyház. A nagy nevű püspök Észak-Afrika Tafepte nevű városában született jómódú szülöktől, Kr. u. 354. esztendőben. Már kora ifjúságában megnyilatkozott benne a mély tudományú szellem nagysága; a rossz társaság azonban a manichens tévely örvényébe sodorá a tapasztalatlan ifjút. Édes anyjának, sz. Mónikának könyei és buzgó imádsága által kieszközölt isteni kegyelem és sz. Ambrus milanói püspöknek érzés szívéhez szóló beszédei később jobb utra terelték a tévelygőt, úgy, hogy a megtért ifjú tudomány és életszentségben tündöklő csil-lag lett a ker. kath. anyaszentegyház fénylő kék egén. E jeles tulajdoui, az azon korban elhatalmasodott eretnekek ellen folytatott küzdelemben szerzett érdemei a hippói püspöki székre emelték a nagy férfiút. E minőségében is az anyaszentegyházban igazaiuak legbuzgóbb védelmezői közé tartozott, annyira, hogy Pelagius és eretnek társainak téves állításai ellen a keresztény hit védelmére kitűnő tudással írott munkái a ker. hit és erkölcs tan kiaknázhatatlan kincses bányái ma is azokra nézve, kik a toll vagy szónoklat kétélű fegyverével szállnak sikra, ma éppen úgy, mint akkor megtámadott ker. kath. anyaszentegyházunk igazainak védelmében.

A nagy férfiú nemcsak maga volt világitó szövétnek a tökéletes élet ösvényén, de az azon való haladást törekedett másoknak is lehetővé tenni, az által, hogy a tökéletesebb élet után sovárgók részére szerzetesi szabályokat irt elő, s ez által elérte, hogy 430-ban visszadelta ugyan bűnbánó lelkét teremtőjének, szel-leme mégis itt maradt, mert az ő általa írott szabályok szellemében még ma is sok jámbor lélek halad azon az úton, melynek vég czélja az örök, és éppen ezért igazi boldogság. E szabályok szerint élnek a gyermek-nevelés sz. ügyének szolgálatában városunkban több mint egy századot meghaladó munkásságot kifejtő sz. Orsolya zárda rendtagjai, akikre nézve tehát e mai nap nagy jelentőségű ünnep, nemcsak azért, mert az ő lelki vezérük megdicső-ülésének évfordulója, de nevezetes e nap reájuk nézve azon ritka, szép és megható ünne-pélyesség miatt, melynek ma lesz színhelye a zárda kised temploma. Ugyanis e napon jelül, annak jeléül, hogy még a mai hithideg korszakban sem halt ki az emberek szívéből az Isten iránti szeretet, ma teszi le az Ur Jézus Krisztus keserves kinszenvedéséről nevezett Mária Anna, született Csengeri Amália és a boldogságos Szűz legszentebb szívéből nevezett Mária Coe-

lesztina, született Jerzsák Ottilia biboros főpásztornak kegyes engedelméből a szegénység, tisztaság és engedelmségről adó örökös szerzetesi fogadalmat; és ugyanakkor öltözik e rend tagjává Fülöp Juliánna hajadon. Az ünnepélyes szertartás d. e. fél tíz órakor tartandó sz. beszéddel veszi kezdetét; s az ezt követő sz. mise után lesz az ünnepélyes fogadalom letévése. Az ünnepélyes sz. mise, fogadalom és beöltöztetés egyházi szertartásait Radnai Farkas prépost kanonok fogja végezni fényes segédlet assistentiája mellett; az ünnepi szónoklatot pedig Makucz Ernő zárda lelkész fogja tartani.

E sz. ájtatosság iránt érdeklődő buzgó hivatott szívesen látják templomukban a zárda lakói, hogy a jámbor híveknek az apáczákéval egyesített közös imája ostromolja meg az eget egy jobb jövőért, mely után különben is buzgó ima esedez százezrek ajakán.

## UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő fizetéseket kaphatják:

**Kiss Dávid** kereskedése Fő-utca,  
**Sonnenwirth-Léle** bazárban Fő-utca,  
**Kádár és Kiss** cégnél Kishíd-fő,  
**Kutasi D.** papírkereskedésében Uri-utca,  
**Pauker Dániel** papírkereskedésében Kis-piacz,  
**Reich Sándor** vegyeskereskedésében Szent-János-utca,  
**Mezey János** fűszerkereskedésében Körös-utca,  
**Reich Antal** kereskedése Nagy-Fürdő-utca.  
**Frankl Mari** tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.  
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

\* **A király a magyarországi hadgyakorlatokon.** A dunántúli hadgyakorlatokra menő király fogadtatására a dömöki apátság területén nagyban folynak az előkészületek. Az átalakítási munkálatok, a melyeket soproni és gráci iparosok végeznek, mintegy huszezer forintba kerülnek. A pannonhalmi főpát többször megy Kis-Czellbe, hogy a munka előrehaladását megnézzék. A magyar államvasutak igazgatósága háromezer forintot szavazott meg a pályaudvar díszítésére. Ő felsége várótermét pompás sátor fogja képezni, a melyet a kijáró mellett fognak felállítani. A czelliek nagyban csinostják lakásaikat az érkező vendégek számára. A hadgyakorlatokon részt vesz József főherceg is, fiával László főherceggel, ki először vesz részt az őszi hadgyakorlatokon. A főhercegi vendégek a gyakorlatok ideje alatt a Kis-Czell melletti Saghi puszta RemeteDenes uradalmi felügyelő házában fognak lakni. — Kis-Czellből a király Bécsbe és onnan Zentára megy. Torontálmegye közönsége a király előtt, Zentán való időzése alatt, tisztelegni fog. A megyét egy negyven tagú küldöttség fogja képviselni, amelyet Rónay Jenő főispán vezet.

\* **A váradi káptalan tisztelgése a bibornok-püspöknek.** Azon léggé meg nem bélyegezhető nemtelen támadás folytán, melylyel a »Pesti Hírlap« bibornok-püspökünkkel cikkében illette, a váradi székeskáptalan Budapestre hazaérkezett főpásztoránál sietett hódoló tiszteletét bemutatni a minősíthetetlen támadás felett legnagyobb megbotránkozásának ünnepélyes kifejezést adni s együtt érzéséről a szeretett főpásztort biztosítani.

Tegnap délelőtt 10 órakor volt a tisztelgés. Dr. Nogáll János fsz. püspök nagyprépost vezette a káptalant, s ő tolmácsolta ennek érzelmeit a neki sajátos átható eloquentiával.

Tisztes előkelő urak — ugymond — a legnagyobb megbotránkozással közölték vele a felháborító támadást, mely nem kevésbé ostoba, mint a minő gonosz. Nem olvasta s nem is szándékozik olvasni. Tán még Eminentiad se tud róla. Azonban midőn most hódoló üdvözlésére sietünk azon alkalomból, hogy apostoli fáradozásainak utjáról a jó Isten szerencsésen haza vezérelte: a támadás szinte megkettőzteti, megsokszorozítja hűség szerelhetetlenségünket, hódoló tiszteletünket s tan-

forithatatlan ragaszkodásunkat s Krisztusért bántalmazott főpásztorunkat csak azzal vigasztaljuk résztvevő szívvel; jól tudja Eminentiad az irást: »a Krisztus szenvedéseiben részesülvén örüljétek, ... ha szidalmaznak titeket a Krisztus nevéért, boldogok lesztek«!

A bibornok — mint mondá — a do-logról csak az imént értesült a »Tiszántul« közléséből s titkára jelentéséből.

Köszönő válaszárol az atyai-fiuí gyöngéd szeretet további megnyilatkozásáról elég annyit írunk, hogy az apostolok korára emlékeztetett.

\* **Róma mint tengeri kikötőváros.** Az a szép idő, a mikor Róma, mint a »világ feje«, az akkoriban ismert összes városok kereskedelmét egyesítette kikötőjében, a mikor hatalmas hadihajói nemcsak Ostiában horgonyoztak, hanem a Tiberisen is felvonultak, a mikor Róma nemcsak elsőrangú kikötőváros volt, hanem Karthagónak is vetélytársa, — oly régen elmúlt már, hogy a mai római lakos csak oly keveset lát az ostiai tengerből, mint a makói földműves a finnei magyar tengerből. Pedig a tenger ma is igen közel van Rómához, csak hogy az összeköttetés oly nyomoruságos, hogy ezt a közelséget alig élvezni valaki. A hetvenes évek elején felmerült már a terv, mely Ostia hajdani jelentőségét volt hivatva feleleveníteni és az ősrégi kikötővárost Rómával összekötni, de 1873-ban bekövetkezett a következményeiben végzetessé vált rettentő krízis, mely azt a tervet végkép eltemette. Most újabbban Corra mérnök tervét egy teljesen elhárított és az elhomokosodás ellen is biztosított tengeri kikötőnek építését, mely Ostiában, a szárazföldtől mintegy két kilométernyi távolságra esnek és 16 méteres mélységével alkalmas volna arra is, hogy a legnagyobb hajókból akár husz darab horgonyozhasson benne egyszerre. A terv, mint Corra azt kiszámította, 50 millió lírába kerülne és öt év alatt valósulhatna meg, ha — mint római levelezőnk írja — nem kellene a bürokratizmus minden gonoszságával, rosszakaratával, a »baksis«-rendszer félszeregeivel és a protekció hátrányaival megküzdnie. De hát az olaszok azt tartják, hogy »Sesono, rossz fiorirano« (ha rózsá, majd virulni fog) és így talán Corra terve is nemcsak virulni fog, de gyümölcsöt is hoz majd, a mire Rómának is, de egész Olaszországnak is nagy szüksége volna.

\* **Véres kardpárbaj a nagyváradi huszárkaszárnyában.** Tegnap délután két órakor véres kardpárbaj folyt le a nagyváradi huszárkaszárnyában. Két 39. ezredbeli önkéntes mérkőzött egymással több mint egy fél óráig. A segédek szintén katonák voltak: egy hadnagy és három önkéntes. A párbaj vendéglői összeszólalkozásból keletkezett. Az egyik önkéntes magyar, a másik német. Nemzetiségi vitából történt a sértés, melyet csak vérrrel lehetett lemosni. A magyar fiú hat jelentéktelen karcolást kapott, a német önkéntes azonban súlyos sebesüléssel került a küzdterről a katonai kórházba. Jobb hónalja alá egy kvártvágást kapott egészen a csontig és oly erősen vérzett, hogy a vivó-terem padozata tele volt vérrrel. Az orvosi vélemény szerint a sebesült karját aligha meg lehet menteni.

\* **Az öngyilkos főszolgabíró.** A napokban távirati tudósítást adtunk Fail csanádmegyei főszolgabíró öngyilkosságáról. A fiatal, tehetséges tisztviselő tragédiájáról még a következőket írja levelezőnk: Fail mint egyszerű írnok kezdte meg közigazgatási pályáját és feltűnő tehetségének és ügyességének köszönhetően, hogy négy gimnáziumi osztály elvégzéséből álló kvalifikációja mellett a vármegye központi járásának főszolgabírója lehetett. Fail természetesen magánzorgalomból megszerezte előbb a törvényes képességeket. Csanádmegyében rendkívül nagy volt a népszerűsége és talán éppen ez okozta a fiatal ember végzetes halálát. A rendkívül költséges életmód sodorta magával a fiatal tisztviselőt, akinek a fizetése már nem volt elég arra, hogy adósságainak kamatait törleszthesse. Az öngyilkosság előtt való éjjelen Veres Sándor baritonistát, az operaház tagját, akit Nagyváradon

is ismernek művészi sikerei után, magához hívatta, kérte, hogy mulasson vele az éjjel. Veres szívesen hajlott jó barátjának meghívására és látszólag vígan töltötték el az éjszakát, Alig távozott azonban Veres a főbíró lakásáról, revolverlővést hallott. Mire visszament, barátja nem élt már. Nagy részvét mellett temették el Fail Gábort. Koporsóját nagy gyászoló közönség kísérte és Kun László apát szentelte be.

\* **A bibornok vendége.** Németh Péter, kuriai bíró a bibornokkal érkezett Nagyváradra és néhány napig veszi igénybe a szíves házi gazda vendégszeretetét. Tegnap délután Fetser Antal, püspöki titkár és Szemethy Géza, szentszéki jegyző társaságában a Püspökfürdőbe kocsizott a vendég és végig hallgatta lapunk más helyén ismertett hangversenyt.

\* **Leégett falu.** Buda-Lehota nógrádmegyei községben e hó 23-án délelőtt tűz ütött ki, mely néhány ház kivételével az egész falut elhamvasztotta. A falu lakóit szegény tót emberek, a kik éppen a mezőn dolgoztak, s így a fából épült, szalmafödöles házak között kényekedvére terjeszkedhetett a tűz. Vize sines a falunak, a jó messzire folydogáló patak pedig majdnem teljesen ki van száradva. A kár nem igen nagy, mert a szegény emberek vagyona ugyancsak kicsiny volt, de akik leégtek, mindent elvesztettek. Mintegy 20—25 család maradt hajlék nélkül. A házak közül alig kettő-három volt biztosítva.

\* **Nagyváradi katonai hírek.** Hétfőn este a »Rózsabokor«-ban bucsuestére gyűltek össze a közös hadsereg és honvédség tisztjei és egy kellemes multság emlékével indult el ma reggel hat órakor Drágcsékére, a 37, 39 és a szintén Nagyváradon időző 101. számú gyalogezred tisztikara. Drák-Csékéről Szombatságra folytatják az utat, ahol és a közeli vidéken nagy dandárgyakorlatokat tartanak nyolcz, tíz napig. Onnan Remecezen át vonulnak a királygyakorlatokra. — Tegnap délután már elindultak a szállásrendezők Pittoni főhadnagy vezetésével.

\* **A esornai beszélő halott.** Hogy Csornán színház is van, arról valószínűleg csak ezen vidék történet után vesz tudomást a világ. A napokban — mint írják — az egyik darab végén a kortina valahogy megakadt és sehogy sem akart legördülni. Ez pedig nagy baj volt, mert a hős szerelmes, a kit az utolsó jelenetben megöltek, ott feküdt a kemény deszkán. — A rendezőnek, kellékesnek minden igyekezete hiába való volt, míg végre számolva a különleges helyzettel, felugrott a színpadi halott és így kiáltott az ámuló közönség felé:

— Hát nekem már a sirban sem lehet nyugodalmam!

Ezzel nagyot rántott a kortina kötelén, mely a publikum kacagása közt gördült lefelé.

\* **Zászlószentelési ünnepély.** A szepesváraljai kath. kör zászlóját, melyet a körnek Zelenyák János orsz. képviselő ajándékozott, augusztus 20-án szentelte fel Zemáncsik István plébános. Az ünnepélyen Szepesváralja város és vidékének intelligenciája nagy számmal volt jelen. A zászlóanyai tisztet Holénia Sándorné urnő töltötte be. A megszentelés után mise volt, melyet Zelenyák János ft. tartott fényes segédlettel.

\* **Virág-hervadás.** Alig 16 éves leánykát ragadott el körünkben a halál. *Ujfalussy Dezső* köztisztviselőben álló postafőnök gyönyörű leánya: *Jolán* szívvelhűdében meghalt. Résztvétel vettük e hírt, mely nemcsak a családra hatott lesújtólag, hanem mindazokra, kik a családot közelebről ismerik. A kiadott gyászjelentés a következő: Körtvélyesi Ujfalussy Dezső nejevel szül. Szentiváni Szeniványi Gizellával magok s gyermekeik Gizella és Klára, valamint számos rokonaik nevében fájdalomtelt kebellet tudatják forrón szeretett kedves jó leányuknak, a gyöngéd testvér és szerető rokonnak Körtvélyesi *Ujfalussy Jolánkának*, folyó évi augusztus hó 26-án este 11 órakor, életének 16-ik évében rövid szenvedés után szívvelhűdében történt gyászos elhunytát. A feledhetetlen kedves gyer-



## Vidéki levelezés.

Mezőkeresztes, 1895. aug. 25.

Tekintetes Szerkesztőség!

A »Szabadság« f. évi augusztus 22-iki 190-ik számában Sz. E. aláírással egy cikk jelent meg a »Galiba csinálók« cím alatt, melyben az illető megtámadja mezőkeresztesi róm. kath. hitközséget azért, mert egy kath. olvasó kört tervez felállítani.

Hogy a cikk írója jogosítva van-e egy hitközséget e végett megtámadni? hogy meg lehet-e akadályozni valakit abban, hogy a mennyire a törvény engedi egyleteket, olvasó köröket állítson, vagy hogy egyesek bírhatnak-e e végett »Vető joggal?« határozza el más, erre felelni sem akarok ezt másnak engedem át, ki azt is meg mondja, hogy mi az oka annak, hogy ezen kath. egylet alakulóban van.

De hogy a cikk író egy hitközségről úgy nyilatkozzék, miszerint e hitközség volt püspöki uradalmi cselédek, béresek és kocsisok utódai, e nyilatkozaton megbotránkoztam én, megbotránkoztak hűveim, mit ezennel komolyan vissza utasítok. Hisz tudva van, hogy Mezőkeresztesen kiből állanak a hűvek; és hogy hányan és kik vannak azon családok közül, kik akkor éltek, midőn ezen plébánia 1872. évben alapított. Van két földműves Zajzon család, ezeknek atyja abban az időben tehetős földműves és vendéglő-bérlő volt, most is házzal-földdel bírók.

Van még egy Mészáros nevű család, ezeknek atyja tehetős juhász számadó volt, de nem kocsis, béres, vagy cseléd. A jelenlegi kath. hűvek között van: Orvos, gyógyszerész, ügyvéd, vannak birtokosok, egy magánzó urí egyén; vannak iparosok, építész, két kőműves, két gépész, gőzmalom-tulajdonos, három kovács, asztalos, két cipész, molnárok, kéményseprő, borbély, és a hitközség nem 173, hanem az ez évben tartott összeírás szerint közel 300 lélek, kik között csupán 4 földműves család van. Van vegyes házasságban élő több urí család, melyekben az anyák, és gyermekeik a róm. kath. egyház hűvei, és bátran merem állítani, miszerint értelem, műveltség és becsületesség tekintetében mindenkor megütik azon mértéket, melylyel községünk többi lakói bírnak Van alkalmunk szép iskolánkban Isten, szent vallásunk, édes hazánk iránti szeretetet, s ragaszkodást, embertársaink iránti kötelességet, a becsületes erkölcsösséget, a szelidséget és béketűrést tanítani.

Tény az is, hogy biboros püspökünk itteni kisdud birtokán melyen idegenek hízának, meglehetősen számú más vallású cselédek is vannak. Nem szégyenleném, ha azon cselédek között hűveim lennének, kik szorgalmas munkájuk után boldogulva, végleg meglepednének, és alakítanának új katolikus családokat, amittől talán Sz. E. a »Galiba csinálók« cikk írója legjobban fél.

Felkérem a »Szabadság« t. szerkesztőségét, hogy e közleményemet átvenni sziveskedjék hogy tudomást szerezzenek róla azok is, kik a »Galiba csinálók« cikket el olvasták.

Alacs Károly.  
plébános.

## TANÜGY.

Iskolai értesítés.

A Nogáll püspök által fentartott Nogáll-utcai elemi és polgári leányiskolában a jövő 1895—6-iki tanévre a beiratások az iskola helyiségében f. évi szeptember hó 2-tól 8-ig tartatnak.

Az ünnepélyes »Veni Sancte« szeptember 9-én lesz.

Tandij czímen a III. és IV. polgári leányiskolába járó növendék fizet egész évre 6 frtot, az elemi és a polgári leányiskola I. és II. osztályát látogató tanuló pedig egész évre 2 frtot. Szegénysorsu gyermekek azonban tandijelengedésben részesülnek, sőt tankönyvekkel is ingyen látatnak el,

Nagyváradon, 1895. augusztus 27.

Az igazgatóság.

Értesítés.

A nagyvárad-újvárosi róm. kath. népiskolában a beiratások szeptember 2-től 7-ig tartatnak naponként délelőtt 8—11-ig délután 3—5 óráig.

Beiratási díj 2 forint, de a szegény tanuló ingyen oktatásban részesülnek; azonban a nyugdíj törvény 1891. XLIII. t. cz. 10 §-ának értelmében az országos tanító nyugdíj-alap jövedelmei közé hozzájárulás czímen minden iskolás gyermekért tartozik évenként 15 krajczárt fizetni.

Az I. osztályba jelentkezők betöltött 6 éves korukat s újraoltásukat igazolni tartoznak.

Az újraoltási bizonyítványt az illető orvos a születési igazolványt pedig a plébániai hivatal kivánatra díjmentesen állítja ki.

A nagyvárad-újvárosi róm. kath. népiskolánál 26 év óta alkalmazott vállalkozó rendszer folytán az 1895—6 tanévben az I. osztályban Békési János, a II. osztályban Kovalik János, a III. osztályban Óo Mihály, a IV. osztályban Ember György tanító urak fognak tanítani.

Magán vizsgálatok a beiratások bármely napján tehetők.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 8-án lesz. A rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik.

Kelt Nagyváradon, 1895. augusztus 27.

Az igazgatóság.

Értesítés.

A helybeli községi polgári fiú iskolában az 1895—96 tanévi beiratások szept. 1—5-ig eszközöltetnek a teleki-utcai iskola helyiségében délelőtt 8—11-ig délután 3—5-ig ugyan ezen napokon tartatnak mega felvételi-, javító- és pótló vizsgálatok.

A magán vizsgálatok szeptember 6-án és 7-én fognak megtartatni délelőtt 8-tól délután 3-tól kezdve.

Tandij 8 frt, könyvtáridj 50 krajczár nyugdíj járuléka 15 kr, mely díjak a beiratáskor fizetendő.

Tanköteles korban levő tanulók, szegénységi bizonyítvány alapján a tandijfizetés alól felmentetnek; nem tanköteles korban levő szegénységi bizonyítvány alapján csak az első félévre (fél tandij) mentetnek fel, második fél-évi tandij mentességük tanulásbeli előmeneteltől tétetik függővé.

A beiratásnál felmutatandó iskolai-, születési- és himnlóltási bizonyítvány.

Nagyvárad, 1895. augusztus 25.

Az igazgatóság.

## MULATSÁG.

Hangverseny a Püspök-fürdőben.

Nem egy ily művész-kirándulásnál voltam már jelen, de oly meglegedetten még soha sem távoztam, mint Leszkay András derék társulatának tegnap a Püspök-fürdőben tartott hangversenyéről. És ez a kritika a nem nagyon nagy, de azért szépszámu distinguált közönség érzületét tükrözi vissza.

A kitünően összeválogatott műsort versenyző művészi ambícióval játszották le a szereplők. Minden egyesnek bőven kijutott az elismerésből.

Ilyenkor a felolvasások nem igen szoktak kellő méltánylásban részesülni.

A Humor a színészetben szerzőjének Rónaszéki Gusztávnak, épp úgy mint a felolvasó Balassa Jenőnek nem közönséges dicsérete az, hogy minden rövidítésnél észrevehető volt a sajnálat. Enye átugrott egy részletet!

Az »Egy kisvihart« kedvesen alakították kitünő lélektani tanulmánygyal a folyton beszélő kis feleség Delli Emma s a némán beszélő férj Balassa Jenő.

Remekül, mély érzéssel szavalta a Vádlott nőt Tóvölgyi Margit s egész lelkéből adta a haldokló komédiást Gál Gyula.

Utóljára hagytam az ének számokat. R. Réthy Laura és Sugár Aranka között nem tudnám hamarjában kinek adni az elsőség pálmáját.

Úgy énekelt az egyik, mint a fülemüle, a másik meg mint a pacirta! De fel is lehet

őket a hasonlatban cserélni. Réthynek ragyogóbb s hatalmasabb a coloraturája, Sugárnak tisztább az intonatiója a felsőbb rétegekben.

A nem fiatal Csatárnak megjelenésén s tömör baritonján kedves méltóság ömlött el.

Mezey Mihály és Hunyadi József tenoristák is kitétek magukért.

A szereplőkön különben játék közben is meglátszott, a nélkül, hogy az előadást zavarta volna, hogy ez a kirándulás egyszersmind színelési családi ünnep; olyan magyar lakodalom féle, melyen az előadás elmehelet menyegző számba, utána a kedélyes vacsora oly jóízű nászszakmának nézett ki, melyet táncz követett kivilágoskivirradtig.

Annyi bizonyos, hogy még a jeles fürdői zenekar egész magatartásán, ambíciósus játékán is megtetszett, mikor a színész-család lakomája kezdetén a színpadon rázendítette, hogy most nem közönséges halandóknak, hanem művészeknek muzsikál.

## SZINHÁZ.

Heti műsor.

S z e r d á n: *A 13. számú szoba* Gyalokay Aranka 1 felvonásos vígjátéka. *Huszárszerelm*, Szendrey jutalomjátéka.

C s ü t ö r t ö k ö n: *Huszárosan*. Operette itt először. Barna Izsó jutalomjátéka.

P é n t e k: *Huszárosan*.

S z o m b a t: *Az orleansi szüz*. Tóvölgyi Margit jutalomjátéka.

V a s á r n a p: d. u. *Koldusdiák*. este: *A Pataki leányok* népszínmű itt először.

»A király házasodik.«

(Vígjáték, írta Tóth Kálmán.)

Panaszszal kezdjük kritikánkat; panaszszal a várad közönségre, mely oly közönséges, jobban mondva hálátlan egy-egy komolyabb alkat elemmel bíró mű iránt. A színtársulat, a színigazgató minden tőle telhetőt megtesz, hogy a »fabódéba« édesgesse a t. cz. publikumot, fárad, küzd, tetemes anyagi áldozatot hoz csak azért, hogy a közönség tetszését megnyerje s őszinte, ügybuzgó törekvéseiért a jutalma rendesen üres ház, amint azt a tegnap esti előadás is láttuk. Nem csodálhatjuk tehát, ha a szereplők nagyon hamar összeütköztek az előadást, de hiszen jó néven kell vennünk tőlük, hogy ők is siettek a fürdőben mulatozó kollegáikhoz, amire való tekintetből a méltányosan gondolkozó közönség szívesen lemondott volna egy estére színházi élvezetéről.

A kik a tegnapi előadásra jelen voltak, nemcsak tanultak a történelmi háttérrel bíró vígjátékból, hanem szívvel kacagtak is annak egyes mulattató jelenetein és komikus szereplőin, amit a fényesen sikerült összjáték s a szereplők ügyessége nagyban emelt; vegyük ehhez még a gyönyörű díszleteket, ragyogó je mezeket, a felvonás között kitélt s nagy praecisióval előadott zenét, tekintsünk el a hangosan suttozó sűgástól, úgy elmondhatjuk, hogy ez estnek erkölcsi sikere, ha nem is diadálnak, de fényes eredménynek mondható s a néző és hallgató közönség kellemes benyomással távozott a színpadra.

A szereplők közt első helyen érdemel említést és dicséretet *Szendrey*, kinek ügyes játéka folyton fentartotta a derült hangulatot; nemcsak azért aratott tapsokat mert már maga a neki jutott szerep igen hálás volt, hanem mert előadásba beletudta illeszteni fűszer gyanánt egy felsőbb komikai összes tehetségét érvényre jutatta az egyénisége rejő humort s némileg figyelembe vette a történelmi korhoz hű kifejezéseket. Tegnap játékának sikerét úgy vesszük, mint mai jutalomjátékának előjátékát.

*Tompá Kálmán* (Nagy Lajos) a király szerepét méltósággal, ahol kellett tüzzel, lelkesedéssel adta, inkább szavalt, mint beszélt; ama lelkesedésből, tüzből, hévből következtetve mely minden egyes játékából elősugárzik, igen ügyes drámai színész lehetne belőle, ha le szoknék tálán egyedüli, de főhíbjáról, hogy gyorsan beszél, jóformán hadar, ami által egyénisége nem tud érvényesülni ott, ahol híg-gadt méltóságot, fenséget kell alakítani; e vagon is gyors beszédmodora fényesnek ígérkező színművészeti pályáján előrehaladásának foly-

ton akadályát fogja képezni. Különben játéka ez estve is fényesen sikerült.

Angyal Ilka a bán leányának szerepét ügyesen, kedvesen, természetes egyszerűséggel és bájjal adta. Hasonlót mondhatni Bácsné-ról is, ki a királynői fenséget egész játéka alatt meg tudta tartani.

Folytonos jókedvben tartotta a közönséget Ligeti és Rónaszéki, az utóbbi hang-lejtésével, az előbbi ügyes taglejtései, mozdulat-átal. Hogy szerepükbe egy kis éles parotai által akartak vegyíteni, miáltal különösen tag-lejtéseikben túloztak, azt megbocsátjuk nekik, mert inkább a karzati közönségnek játszottak, de ez mit sem von le elismerésünk értékéből, melylyel ügyes játékuikért adózunk, hogy a hely-melylyel komikumot jól kihasználva valódi virtuozitással játszottak. A korhűség kedvéért megjegyezzük, hogy oly szerzetesi és papi ruhát, amilyenben megjelentek, sehol sem lehet látni.

Bács Károly (Kont, fővezér) az önértében megsértett magyar nemes büszkeséget, a király iránti hódolatot s az ármánykodást megvető egyeneslelkűséget oly ügyesen adta elő rövid jelenetében, hogy a közönség tapsára méltán rászolgált.

Szabó (boszniai bán) szerepét ügyesen, a kellő komolysággal adta. A többi szereplők is csak elismerést érdemelnek. (A.)

### Szendrei jutalomjátéka.

Mely ma este lesz, igen érdekesnek ígérkezik, s az egész városban bizonyos érdeklődéssel néznek eléje, egyrészt, hogy megadják a szintársulat e jeles tagjának az elismerést, másrészt a darab szerzőjére való tekintetből is, ki városunk uri közönsége előtt annyira kedvelt egyéniség, hogy a mai előadásra szóló jegyekből már a tegnapi nap folyamán igen sok elkelt.

## REGENY-CSARNOK.

### A két kastély.

Elbeszélés.

14

Írta: Valnicsek Béla.

(Folytatás.)

### Ember tervez, Isten végez.

Egy hét mult el a történetek után. Karf műtermében vagyunk, mely minden egyszerűsége mellett is kellemes behatást gyakorol a belépőre. Négy falát szebbnél-szebb képek ékesítik, melyeket mind Sándor festett; egyik sarkában az ablak közelében festőállványa van, az állvány mellett pedig kis asztalkán olajfestékek hevernek. A szobát nehéz függöny választja el a szomszéd teremtől.

Amint az ember a műterembe lép, tekintete rögtön a festőállványon levő kifeszített vászonra esik, mely előtt szorgalmasan dolgozik Sándor.

Testét szürke festő zubbony fűdi, baljában hosszú irányzót, jobbában pedig finom ecsetet tart. Az előtte levő kép fiatal nőt ábrázol. Már már az utolsó vonást is megcsinálja ecsetével, majd felkel, néhány lépést hátrál s gyönyörködve szemléli a képet.

— Igaz, hogy visszautasított, mormogja fogai között, miattal arczán az öröm komorsággá változik, mégis barátságunk jeléül — mint maga mondá — neki ajándékozom.

A másik pillanatban halk kopogás zavarja meg szemlélődésében. Gyorsan az állványhoz siet, letakarja a képet s örömmel üdvözlö a belépőt, Marburger Ernőt.

Ernő első tekintete a letakart képre esett. — Mit rejt e lepel? — kérdé Sándortól, kinek arczát gyengéd pir önté el.

— Rögtön megmutatom, kedves Ernő, csak légy türelmemmel. Előbb azonban néhány szót kell szólnom. Multkor ugyanis említém, hogy gyönyörű női arczképet festek, melynek eredetijét is ismerem. Akkor még nem mondhattam többet, de most abban a helyzetben vagyok, hogy bővebb felvilágosítást adhatok.

E hölgy, kinek arczképe e lepel alatt van, volt első szerelmem tárgya. Néhány nappal ezelőtt még boldog, nagyon boldog voltam és reméltem, most azonban reményem utolsó szála

is elszakadt. Igen elszakadt, mert a szeretett lény visszautasított; ő már mást szeret.

Sándor rörid ideig elhallgatott s némán tekintett maga elé. Aztán az állványhoz lépett s egyetlen kézmozdulatával leplezte a képet.

— Burghoff Róza lebbent el Ernő ajkairól, midőn az arczképet megpillantá.

Karf esodálkozással tekintett barátjára:

— Hogyan, te ismered őt?

— Igen hangzott a szomorú válasz, ismerem s szívem egész hevével szeretem. De mond csak, ki az a szerencsés, aki szívét bírja? S elfojtott lélekzettel várja a feleletet.

— Sem te, sem én, kedves barátom, hanem Wolfgang Ernő.

Marburger megkönnyebbülten lélezett fel.

— Wolfgang Ernő? Ő mondta ezt neked?

Óh, hisz' az én vagyok! S elmondá barátjának az általunk már ismert körülményeket.

Ernő szavainak végeztével Sándor sremeibe könnyek gyűltek. A visszautasított szerelem s a baráti szeretet küzködtek szívében, de végre is az utóbbi győzött s zokogva borult Ernő kebelére: »Légy boldogabb mint én.«

(Folyt. köv.)

## T Á V I R A T O K.

### Agliardi nunczius — marad.

Bécs, aug. 27. (Saját tud. távirata.)

A Neue Freie Presse mai esti lapja legjobb forrásból jelenti, hogy egyes lapoknak az a hire, mintha Agliardi nuncziust a legközelebbi időben visszahívnák **nem felel meg a valóságnak**. Sőt a nunczius ügye a nyugalomnak oly stádiumába jutott, hogy Agliardi ismét régi hatáskörének betöltésére szentelheti magát.

Annyi bizonyos, hogy a nunczius jó viszonyban van Goluchovszki gróf külügyminiszterrel.

Beszélik, hogy a nunczius még csak olyan végzést sem kapott a vatikántól, a mely csak czélzott is volna arra, hogy napjai Bécsben meg volnának számlálva.

### A müncheni kath. nagygyűlés.

München, aug. 27. (Saját tud. táv.)

A katolikus gyűlés tegnapi ülése után a különböző katolikus diák-egyesületek a Festhalle-ban diszlakomát rendeztek, melyen Lieber, Porsch, Preyning gróf képviselők, továbbá Müller, a katolikus gyűlés elnöke felköszöntöket mondtak.

### A prezumpatív trónörökös betegsége.

Budapest, aug. 27. (Saját tud. táv.)

A Magyarország egyik tudósítója részletes jelentést közöl Ferencz Ferdinánd főherceg, a prezumpatív trónörökös betegségéről. E szerint a trónörökös jelenlegi betegsége nem régebb 5—6 hónapnál és teljesen téves az a föltevés, hogy a királyi herceg keleti útja is már a kura okából történt. A keleti ut inkább a baj felidézéséhez, mint gyógyításához járult hozzá. Beavatott körökben különben már régebben tudtak arról, hogy a királyi herceg igen beteg, csak a külvilág előtt titkolták.

A helyszínen szerzett értesülések szerint Ferencz Ferdinánd királyi herceg gyógyíthatatlan beteg, mert azt mindenki tudja, hogy a tüdő- és mellbaj ellen nincsen orvosság. Elélni el lehet vele évekig, ezt a vigasztalást adhatja e világ legelső speciálista orvosa is csupán.

A tudósító udvari körökből a következő értesülést veszi a jövődöbéli alakulásokról:

Ferencz Ferdinánd megmarad a csa-

lád fejének, a trónt azonban nem fogja elfoglalni sem ő, sem öccse Ottó, a kit az által fognak lekötöni, hogy megkapja az estei czimet és az estei vagyont.

Trónra jut pedig Ferdinánd Károly királyi herceg, a kit ma még igen kevesen ismernek, mert a tiroli negyedik vadászvezrednél teljesíti katonai szolgálatait.

Ferdinánd Károly feleségül fogja venni Erzsébet királyi hercegnőt, boldogult Rudolf trónörökös és Stefánia királyi hercegnő egyetlen leányát, királyunk unokáját, úgy, hogy gyermekeikben Ferencz József királyunk ága majdnem egyenes ágon fog uralkodni.

### Repülő ezresek.

Budapest, aug. 27. (Saját tud. távir.)

A kultuszminiszteriumban mint a Hazánk értesül hosszabb idő óta szigorú vizsgálat folyik egyik főtisztviselő ellen aki az államra szóllott kötvények beváltásával volt megbízva, s e réven mert magánember útján adta el megkárosította a pénztárt háromezer forinttal. A miniszter rögtön bekérte ezt az összeget az illetőtől, a ki le is fizette, de a baj még most még nagyobb lett, mert a miniszter megtudta, hogy ehhez a 3000 frthoz az illető magán escomptör 1500 frttal hozzájárult. A vizsgálatot Zsilinczky Mihály államtitkár vezeti s az ügy holnap vagy holnapután kerül döntés alá.

### A Jakabffy-ügy.

Budapest, aug. 27. (Saját tud. táv.)

A boldogtalan Jakabffy holttestét a törvényszéki orvostani intézet halottas házában ma szentelték be és innen szállították a pályaudvarra.

A kaszinó tagjai és Jakabffy jó barátai távollétükkel tündököltek.

A beszentelés után egy zárt halottas kocsit állt elő; abból kiemeltek egy nagy faladát és ebbe betették a koporsót. A faladán ez a felirat látható:

L. W. 6495.

Vorsicht. — Nässe schadet!

Erre a faladára helyezték a testvérek koszorujukat.

### Csombor eltűnt.

Budapest, aug. 26. (Saját tud. táv.)

Csombor Imre kiszabadulása óta csak annyi ideig időzött lakásán, amíg a tiszteletére rendezett bankettet végig élvezte és azóta nyomtalanul eltűnt a fővárosból.

## K ö z g a z d a s á g.

Nagyvárad, kereskedelmi és iparkamara.  
3432—1895. sz.

### Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrnak ez évi 46876. sz. leirata értelmében van szerencsénk a t. kereskedő közönség b. tudomására adni, hogy a budapesti »Magyar kereskedelmi Csarnok« Magyar tudakozó és incassó egylet-et alakított, a mely működését már meg is kezdte.

Ezen a kereskedelemre nézve létesített közérdekű egyletet pártolás végett ajánljuk a t. kereskedő urak figyelmébe, továbbá felkérjük mikép tudakozódásoknál, valamint a követelések behajtásánál lehetőleg ezen egyletet igénybe venni sziveskedjék.

Nagyvárad, 1895. aug. 24-én.

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.  
elnök. titkár.

3519—1895. sz.

**Értesítés.**

A magy. kir. államvasútak igazgatósága az 1896. évi január hó 1-től kezdve egy, esetleg három évre szükséges lepárolt ásvány kenővulkán olaj, tisztító és gáz olaj szállítására vonatkozólag pályázatot hirdet.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamara hivatalánál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. augusztus 24-én.

Janky József s. k. Dr. Sarhadi Lajos s. k.  
elnök. titkár.

**Kertészeti kiállítás Kassán.** A felső-magyarországi kertészeti egyesület Kassán szept. 21., 22. és 23. napjain általános kertészeti kiállítást rendez. A kiállítás tárgyai. I. Műkertészet: mindennemű konyhakerti termények nyersen és konzervált állapotban. II. Gyümölcsészet: mindennemű gyümölcs friss és konzervált állapotban; gyümölcsalanyok és ojtványok, gyümölcsborok és párlatok. III. Szőlőszet: Szőlő friss állapotban, szőlővesszők és ojtványok. IV. Méhészet: élő méhek, méz és viasztermények, méhészeti eszközök. V. Kertészeti eszközök, gépek, kertészeti butorok. VI. Tanszerek és irodalom. Bejelentéseket az egyesület által adandó íveken ez év aug. hó 31-ig fogad el az egyesület titkári hivatala (Kassa, Fő-utca 84.) A kitüntetések: arany, ezüst és bronz díszlevelek, továbbá tiszteletdíjak.

**A budapesti termény-tőzsde forgalma**

1895. auguszt. 26.

Budapest, augusztus 26. I. Készárutözsde. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkedv csöndes volt és szilárd irányzat mellett 40.000 q. hazai búzát — krral olcsóbb áron vásároltak.  
Idegen búzában: szerb buza 5-57.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.25—5.32 frton Budapesten.  
Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.  
Arpa irányzata megszilárdult. Elkelt 0—0 frton.  
Zab irányzata valamivel szilárdabb Elkelt 7.—6.82 1/2 forinton.

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 1 1/2 centit árhanyatlást jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodók. Arak marokkói háborus hírekre 3—4 krral javultak, Később azonban 1—2 krral maradtak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.25—6.26 frt rozs őszre 5.36—5.40 frt, tengeri július—augusztusra 5.85—5.91 forinton, tengeri augusztus—szeptemberre 5.55—5.57 frt, zab őszre 5.59—5.63 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 9.35—9.45 forinton.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.26—6.27 forinton, rozs őszre 5.32—5.34 frton, tengeri júliusra—aug-ra 5.86—5.87 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 5.30—5.35 frton, zab őszre 5.61—5.63 frton, káposzta-repeze augusztusra—szeptemberre 9.40—9.45. forinton.

**Hivatalos árfolyamok**

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. augusztus 27-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	99.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.95
Italmérsi jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	146.50
Osztrák járdék papírban	101.—
Osztrák járdék ezüstben	101.25
Osztrák járdék aranyban	122.75
Osztrák korona járdék	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	144.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1060.—
Magyar hitelbank részvény	405.80
Osztrák hitelintézet részvény	405.60
Osztrák-magyar államvasuti részvény	408.75
20 frankos arany (Napoleon d'or)	950.—
Német birodalmi márka	59.10
London vista	120.90
Paris vista	47.80
20 márkás arany	11.82

**SZINKÖR NAGYVÁRADON.**Nagybérletszűnet.  
Nagy bérlet 117. sz.VI. Kisbérletszűnet.  
VI. Kis bérlet 17. sz.

Páratlan.

Páratlan.

Szerdán, 1895. augusztus 28-án

Szendrey Mihály jutalomjátéka:

A 13. Számu szoba.

Gyalokay Aranka 1 felvonásos vigjátéka.

**SZEMÉLYEK.**

Vári Béla földbirtokos	Balassa
Laura, a neje	Delli Emma
Dr. Berkes	Rónaszéki
Örse, a neje	Bácsné
Barna, ügyvédsegéd	Benedek
Pinesér	Szendrey M.
Tzobaleány	Hunyadiné

Történik egy szállodában, amely egyuttal tündő is.

Ezzel:

**Huszárszerelem.**

Kitűnő vigjáték 2 felvonásban.

**SZEMÉLYEK.**

Barkas Gábor	Csatár
Barkos Zsigmond	Bécs
Anna	Delli Emma
Hüppig Kázmér	Rónaszéki
Hüppigné	Rónaszékné
Sárka	Novák Irén
Kévez Mihály	Balassa
Kálmán honvéd huszárhadnagy	Tompa
Dér Pista	Szendrey
Berényi Pál kapitány	Gál Gyula
Zuzsi	Tolnainé

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, csütörtökön augusztus hó 29-én bérletfolyamban

Barna Izsó jutalomjátéka

**Huszárosan.**

Operette. Itt először.

**A kinevezendő polgári anyakönyvvezetőkhez!**

A magas kormány rendeletéből értesültem, hogy minden anyakönyvvezetőnek, ki a házasságkötéseket teljesíti, ebbeli funkcióját az ünnepélyesség emelése céljából

**magyar ATTILA-öltönyben**

kell végeznie.

Ennek folytán bátor vagyok az igen t. környékbeli községi és körjegyző urakat, kiknek kinevezése már bevégzett tény — felkérni, miszerint ebbeli rendelményeikkel bizalmasan **hozzám fordulni kegyeskedjenek.**

Kiváló tisztelettel **NEUMANN M. SÁNDOR** NAGYVÁRADON,

(113) 3—10

Olaszi, Fő-utca, Bémer-tér, a „Magyar Király“ kávéház mellett.

Az Attila-öltöny ára legfinomabb minőségű posztóból a legelegánsabb kivitelben **30 frttól 40 frtig.**

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl“ viznek egyetlen hasonmása!

**BODOKI****„MATILD-FORRÁS“**

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes saványvíz.

**Elsőrangú asztali- és üdítő ital**

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelné sem lehet.

**Legújabb vegyelemzés:** ... a bodoki „Matild forrás“ vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvízünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbonát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radéini, preblai, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad és felig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tudományosan bizonyított, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító ezélokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része ...

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

... a bodoki Matild viz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak járulnak mellé. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Élrendi itálul és járványos időben ivóvíz helyett használva, meghecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild“ víz igazán pompás ital.

Árjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradon forrástól Wurst József fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazaifias tisztelettel

198 42—0

**György József**, forrás kezelője.

(Háromszékmege) Bodok (Háromszékmege.)



Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.